

Bréfa- og málasafn ágúst 1948

Bjarni Benediktsson – Stjórnsmál – Utanríkisráðherra – Utanríkismál – Bréf – C. W. Baxter - British Legation - Charles Mackintosh (Lord Mackintosh) – Valdemar -Icelandic Vice Consulate - Theodor Kuska - Thor Thors

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnsmálamaðurinn
Askja 2-10, Örk 3

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

LÉGATION
DE LA RÉPUBLIQUE TCHÉCOSLOVAQUE

Oslo, 30th of August 1948

Excellency,

I have the honour to send you a nice book about Prague and thank you for your very kind reception during my so short stay in Reykjavík.

Please remember me to Mrs. Bjarni Benediktsson.

Very sincerely yours
Dr Theodor Kubiša

His Excellency
Bjarni Benediktsson
Minister of Foreign Affairs
Reykjavík

TELEPHONE
21226

EDINBURGH

23rd August 1948

My dear Minister,

Honor that I have got back to Scotland after my very enjoyable trip to Iceland I wish to write to thank you for the honour you did to me and the pleasure you gave to my daughters and myself in inviting us to the cocktail party at your official residence last week. It was a delightful experience for us to meet so many of your countrymen and their ladies and it was of special interest to me to have had the opportunity of talking with some of your leading men in the legal

profession and learning from
them something of your judicial
system and the methods in use
in Iceland for the administration
of justice. I shall long
retain happy memories of my
tour to Iceland, which was
crowned by your kind
hospitality and attention
towards me.

With all best wishes
to yourself and to your
country

I remain

Yours very sincerely
Charles MacIntosh
(Lord MacIntosh.)

BRITISH LEGATION,

REYKJAVIK.

14/17/48.

23rd August, 1948.

My dear Foreign Minister,

You may remember that the name of Mr. L'arus Andrjesson Fjeldsted, Advocate to The Supreme Court of Iceland, was, with the consent of the Icelandic Government, recommended to The King for appointment to an honorary rank in the Order of the British Empire. Mr. Fjeldsted, as you probably know, has been the honorary legal Adviser to the British Consulate General and Legation at Reykjavik for more than twenty-five years.

I propose to deliver to Mr. Fjeldsted on August 31st the Badge Insignia of an Honorary Commander of the Civil Division of the Order of the British Empire, which His Majesty has been pleased to confer upon him.

It would give great pleasure to my wife and myself if you and Mrs. Benediktsson could come to lunch with us at Höfði at 12.30 p.m. on that date, Tuesday, August 31st, when I hope that Mr. Fjeldsted will be present to receive his decoration.

Believe me, my dear Foreign Minister,

Yours very sincerely,

C. W. Baxter

His Excellency

Bjarni Benediktsson,

Minister for Foreign Affairs,

Reykjavik.

Reykjavík, 16. ágúst 1948.

Góði vinur,

Ég þakka þér kærlega bréf þitt, dags. 9. ágúst, er ég fékk nú fyrir tveim dögum. Vegna þess að ég hef stuttan tíma til svars að þessu sinni, er best að ég snúi mér þegar að U.N.fundinum.

Enn er ekki búið að ákveða í ríkisstjórninni, hvernig Íslenska nefndin þar skuli skipuð. Hefur sumum jafnvel flogið í hug, að vegna þeirra miklu örðugleika er af sildarleysisinu stafa kunni að vera réttara, að hafa þar færri fulltrúa að þessu sinni en áður. Er nokkuð til í þessu en þó virðist mér það ekki nægilega haft í huga, að mest á veltur fyrir okkur að aflag okkur sambanda út á við og auka álit okkar þar. Eigi því virðuleg framkoma á U.N.fundum að vera einn liðurinn og er þá betra að fleiri en einn maður, hversu góður sem hann er, fari með umboð landsins þar. Auk þess sem því er ekki að neita, að það ~~þú~~ góður skóli fyrir alla Íslenska stjórnálamenn að meta á þessum fundum, sjá vinnubrögð manna og kynnst, þó ekki sé nema á almennum fundum, þeim ráðamiklu mönnum, sem þar eru samankomnir. Ég geri því ráð fyrir, að sjálfur leggi ég til að umboð Íslendinga verði komið fyrir með svipuðum hætti og áður. Hitt er svo annað mál, að á slíkum umbrotafundum getur verið erfitt fyrir háztu áhrifamenn hér, að sleppa að heiman til langávalar á slíkum fundum.

Ég vil ekki neita því, að ég mundi sjálfur hafa gaman af að dvelja þar svo sem hálfan mánuð en alls ekki lengur. Ef úr því yrði er sjálfsagt örðugt, vegna stöðu minnar, annað en ég verði, að nafninu til, formaður Íslensku nefndarinnar á meðan á dvöl minni þar stendur. Þetta hefi ég þó ekki minnst á í ríkisstjórninni og útlitið núna er ekki svo þjart að líkur séu til, að maður eigi heimangengt og er þó svo, að ekki mundi heimurinn farast þó maður hyrfi af landinu um hálfsmánaðartíma í septemberbók.

L þar
Varðandi þátttöku þína í fundinum hefi ég alltaf talið sjálfsagt að þú yrðir þar ef að þú teldir þig hafa tíma og færi til. Það eina sem ég óttaðist var, að örðugleikar kynnu að stafa af því, ef þú þyrftir að dvelja langdvölum burtu úr Ameríku á tíma sem við e.t.v. mundum þurfa mikið undir stjórnarvöld að sækja. Nú sé ég af bréfi þínu að þú hallast að því, að athuguðu máli, að réttara sé að þú færir. Treysti ég langbest dómgreind þinni um það atriði en þú þekkir best störfín í Washington. Hitt þarf ekki að taka fram, að engum treysti ég betur en þér til að fara með mál okkar á U.N.fundinum hverjir aðrir sem þar kunna að koma til. Þú einn hefur næga þekkingu til að veita þar raunverulega foryztu og að sjálfsöðgu yrði hún í þínum höndum jafnvel þó að svo færi, að ég kæmi þar um stutta stund og yrði á meðan að kallast formaður vegna stöðu minnar.

Um Pétur bróðir minn er svo, að hann hefir nóg með að sinna ERP málum og tæl ég þessvegna, að hann eigi ekki að vera aðalfulltrúi í þessari nefnd, enda segir Ólafur, að hann sé fyllilega á það sáttur. Þó kynni að gegna öðru máli um það

Herra sendiherra Thor Thors

Washington.

ef engir stjórnálamenn kæmu héðan að heiman; þá gæti komið til mála að þið tveir einir mættuð á fundinum og þú þá að sjálfsögðu sem formaður.

timabils

Þú skalt því líta á það sem ákveðið af minni hálfu, að þú farir á þennan fund. Ef mál skyldu skipast svo, að við teidum þig ómissandi úr Washington á einhverjum hluta þessa er ekki annað fyrir hendi en að þú frestir for þinni til Parísar eða hverfir þaðan aftur um sinn vestur á bóginn.

Ég drap á þetta mál við Magnús V. Magnússon í morgun þegar hann kom að kveðja mig. Vil taka fram, að bréfið er skrifað eftir það samtal þó að ég hafi ekki enn borið þetta mál undir ríkisstjórnina er mín ákvörðun tekin og á henni getur þú byggt.

Varðandi fleksölusamninginn til Þýskalands eru allir sammála um, að hann er meginstoðin í afkomu okkar á þessu ári. Ef hann fæst ekki fyrir næsta ár er því hreinn voði fyrir dyrum. Þið ég þig því umfram allt að taka það mál áfram upp við Bandaríkjamenn og gera allt sem í mannlegu valdi stendur til að tryggja hann okkur fyrir framtíðina. Þegar Jóhann Jósefsson var í Englandi á dögunum heyrðist honum á Johnston, að Englendingar væru að sumu leyti óánægðir með framkvæmd samningsins og samninginn allan raunar, og mundu reyna að beina okkur til samninga við Þjóðverja sjálfa á næsta ári. Skammir Johnstons virðast mér ekki á rökum reistar; þær eru almenns eðlis og hafa aldrei beðið okkur um neina aðra skipun á þessum málum, sem við hofum neitað, nema það eitt, að þeir óskuðu eftir að fá heimild til að banna fyrirvaralaust löndun í Þýskalandi þegar þeim litist. Þetta hofum við ekki viljað fallast á og vitnað í samninginn en sagt, að ef að þeir bæru fram sérstakar óskir um löndunarstöðvun, tiltekinn tíma mundum við athuga það hverju sinni. Slik ósk hefur aldrei komið fram og hafa þeir þessvegna ekki undan neinu að kvarta í því efni.

M.o.f.

Ég tel ummali Johnstons og Englendinganna því aðeins merki um það, að þeir nú, eins og áður, séu lítið hrifnir af þessum samningi og er því ljóst, að traust okkar verðum við í þessu að setja á Bandaríkjamenn. Það er misskilningur hjá Bandaríkjamenn ef þeim finnst það ekki hafa verið nægilega auglýst hér heima, hverjum samningsgerðin sé að þakka. Ég held að fáir séu þar í nokkrum vafa. Ummalin í Reykjavíkurbrefi voru meinleg villa, sem komist hafði í höfuð eins vinar okkar. Við slíku verður aldrei gert. Allir þeir sem hlut eiga að máli, og raunar almenningur allur, held ég sé fyrir löngu búinn að átta sig á þessu. Ég held að enginn sem les blöð Sjálfstæðismanna og raunar Alþýðuflokksins, geti villst á því, hvorumegin samúð okkar er. Hitt er annað mál, að við hofum ekki talið það hyggilegt að gerast hreinar málpípur Bandaríkjamanna. Slíkt mundi aðeins veikja aðstöðu okkar; gera Bandaríkjamönnum sjálfum meiri óleik þegar til lengdar léti en gagn. Í slíkum efnum er alltaf vandratað meðalhóf, og ég held, að okkur sem í þessu stöndum, sé betur treystandi til að dæma hvernig þessum málum eigi að koma fram en Bandaríkjamönnum, sem hingað eru nýkomnir, þó að fullir velvilja séu.

Laisstöðum

Um flugbrautarlenginguna er það að segja, að það stendur í bili á Eysteini Jónssyni. Hinir í ríkisstjórninni eru flestir eða allir þessu meðmæltir, en ómögulegt er að ganga á móti vilja hans, sem flugmálaráðherra. Hann hefur enn talið sig þurfa umhugsunartíma í þessu og ofmikil ásókn getur einnig verkað til illis. Hitt er annað mál, að við hefðum flestir, a.m.k. ég, kosið að ekki þyrfti til þess að koma, en ef að það veltur á miklu er ég sannfærður um, að við eigum að leyfa þetta. Þar ræður minn vilji sem sagt ekki

einn.

Af heiðursmerkinu til Aschesons er rétt að taka fram að það hefur dregist vegna trassaskapar úr mér, en nú skal ég í þetta ganga. Mér hafði skilið á Ólafi, að óskað væri eftir, að hann fengi stórriddarakross og mun ég leggja það til nú þegar í dag, að honum verði veittur hann. Ef þú telur réttara að hafa það einu stigi æðra, er ég fús til þess, og þá væri rétt að þú létir mig þegar í stað vita, svo ég gæti þá breytt þeirri ósk minni. Þess má geta, að mér heyrðist á Trimble vini vorum, sem hann væri þessu mjög andvígur og vildi ég meðfram láta Trimble vera horfinn af sjónarsviðinu áður en þetta væri gert. Þegar þannig stendur á er erfitt að sýnda milli skers og báru og allir eru þessir vinir vorir vandmeðfarnir þó að mér hafi líknað þryðilega við þá, sérstaklega Trimble, sem ég hef haft mest samstarf við. Einnig lízt mér ágætlega á Butrick og milli okkar hefur enn ekki farið neitt nema allt gott.

Ef þú óskar eftir frekari upplýsingum út af Þýzka-landssamningunum lætur þú okkur vita svo og ef þú þarft formleg fyrirmæli um það efni. Varðandi "grant" þá er ég meir og meir að komast á þá skoðun, að erfitt verði fyrir okkur vegna aflabrestins, að komast hjá því að óska þess. Það mál er nú til íhugunar hjá stjórninni. Eysteinn setur það nokkuð í samband við erlendu innstaðurnar; stendur það eflaust í einhverju sambandi við áróður Hermanns og þeirra féлага um það mál og má því búast við einhverjum frekari óskum af hálfu stjórnarinnar um það efni.

9. ágúst, 1948.

Góð vinur,

Eg hefi lengi ætlað að skrifa þér daglegt rabb um ýms málefni, en það hefur ekki getað orðið úr því fyrir.

Undanfarið hefi ég hitt nokkra af sendimönnum U.S.A. heima.

Trimble virðist hafa verið ánægður með veruna heima og lætur mjög vel yfir samvinnunni við þig. Eg sýndi honum greinina í Morgunblaðinu, sem skrifuð var við brottför hans, og þýddi hana fyrir hann. Honum þótti mjög vænt um þessi vingjarnlegu ummæli og sagðist hann vita, að þú bærir ábyrgð á þeim. Trimble var boðað að verða Consul General í Jerúsalem þegar hann kom hingað. En honum og fjölskyldu hans mun hafa þótt það nokkuð "hot spot" og hann komst því undan því. Nú hefur hann verið skipaður First Secretary við sendiráðið í London og á hann að fjalla þar um pólitísk málefni. Þetta er einnig mikil trúnaðarstaða og er hann því ánægður með hana. Hann mun fara þangað í næsta mánuði.

Dreyfus er hér í Washington. Eins og þú veizt, urðu þau hjónin fyrir alvarlegu bílslysi síðastliðinn vetur, en þau eru nú bæði að ná sér og má heita, að hann sé orðinn fullgöður. Hann starfar í bili í eftirlitsdeild State Department, en er óánægður og vill verða útnefndur ambassador í einhverju Suður-Ameríku ríkjanna svo að hann geti sagt fljótlega af sér og lokið sínum starfsferli sem ambassador. Dreyfus var óánægður að þurfa að fara frá Stokkhólmi áður en hann var gjörður að ambassador þar, og kennir hann Cumming að sumu leyti um það. Honum er orðið illa við Cumming, sem hann telur, að hafi reynt sér illa. Dreyfus sagði mér, og þykir mér það einkennilegt, að Cumming hafi átt kost á því að verða sendiherra á Íslandi, en hann hafi ekki álitð það nógu fínt fyrir sig og heldur viljað verða Counselor í Stokkhólmi, með það fyrir augum að verða fljótlega ambassador þar. Dreyfus er mjög ráðvandur maður og trúi ég honum því, en Cumming hefur alltaf talað þannig, að hann vildi verða sendiherra á Íslandi. En hvað sem því líður, þætti mér ekki ótrúlegt, að hann yrði einhversstaðar nálægur þegar Keflavíkur samningurinn rennur út. Annars hefi ég aldrei reynt Cumming að neinum fláttskap. Eg hefi talið hann hrein-skilinn, en hann er frekur og ákveðinn.

Butrick var nýlega á ferð hérna eins og þú veizt og hitt-umst við tvisvar í lunch. Hann virðist kunna vel við sig í Reykjavík og lét í ljós ósk um, að mega vera þar um nokkuð tíma-bil. Hann vildi ekki, að ECA færi að senda sérstaka menn til Íslands, heldur að sendiráðinu yrði falið að fara með þau mál-efni, og bað mig að reyna að hafa áhrif á það. Eg sagði honum

eins og var, að ég teldi lang einfaldast og heppilegast, að fleiri aðilum yrði ekki blandað inn í málið, og mundi ég reyna að koma því á framfæri. Butrick sagði mér, að hann ætti í erfiðleikum vegna þess, að ríkisstjórnin heima vildi ekki leyfa að lengja rennibrautina í Keflavík. Mér er ljóst, að hér getur verið erfitt um vik, en árásir kommúnista eru jafn heiftúðlegar hvað sem gjört er og hvað sem er látið ógjört, og þess er að gæta, að allar umbætur á flugvællinum eru okkur í hag, þar sem hann verður okkar eign. Butrick kvartaði mikið undan þessum stöðugu árásum kommúnista á Bandaríkin og að enginn yrði til þess að halda uppi vörn fyrir þau. Hann sagði, að sér virtist sem allir væru hræddir við að ljá Bandaríkjunum liðsyrði. Ennfremur, að það sem Bandaríkin gerðu okkur til hags, virtist ekki metið að verðleikum og fólki væri ekki skýrt frá því. Þannig hefði það verið með Þýskalandssamninginn. Bretar hefðu fengið lofið fyrir hann. Eg benti Butrick á landsfundaræðu þína á Akureyri, sem ég var þá nýbúinn að lesa, þar sem sögulegum gangi málsins er nokkuð lýst og Bandaríkjunum þakkað. En hins minnst ég einnig, að í Reykjavíkurbréfi Morgunblaðsins 25. apríl undir fyrirsögninni "Fisksalan til Þýskalands" var sagt: "Mikil og góð tíðindi voru það fyrir íslenska útgerð þegar samningar tókust um ísfisksölu til Þýskalands, en þeir samningar spruttu af þeim viðræðum, er hér fóru fram við hina bresku fulltrúa, sem hingað komu í vetur." Við vitum báðir, að Þýskalandssamningarnir spruttu ekki af þessum viðræðum, og að engir samningar hefðu tekist ef Bandaríkjamenn hefðu ekki frá undverðu og til endaloka knúð þá í gegn. Eg hefi heldur ekki séð þess getið á viðeigandi hátt, að það var Bandaríkjamönnum að þakka, að við fengum borgaða flugþjónustuna við ICAO. Þeir voru alltaf fylgjandi okkar málstað og greiddu okkur 300.000 dollara áður en ICAO hafði samþykkt kröfur okkar. Fleira mætti til telja, en ég vildi vekja athygli þína á því, að State Department fylgist glögglega með þessum málum og þeir virðast viðkvæmir yfir því, sem um þá er sagt og ósagt látið.

Í þessu sambandi dettur mér í hug hvað hefur orðið um fálkaorðuna, sem Dr. Acheson átti að fá. Hann er nú í Honolulu við prófessorsstúrf, en kemur aftur í haust. Kona Dr. Acheson spurði mig um þetta fyrir nokkru og gat ég fáu svarað. Kanske orðan hafi lent hjá finnsku embættismönnum, sem Jakob Müller hittir, eða hjá dönsku sjódatunum, sem nýlega voru í Reykjavík. Þessir herrar hafa eflaust fært Íslandi meiri verðmæti.

Ég sé það, að Þjóðviljinn heldur uppi árásum út af því, að við tókum lán hjá Export Import Bank, og segir, að við hefðum átt að taka það hjá International Bank. International Bank heimtar faktúrur og sömu skilríki og Export Import Bank fyrir greiðslu lánsins. Auk þess hefur hann Negative Pledge Covenant, sem Hoffmann losaði okkur við, og loks eru vextir þar 4 1/4% - 4 1/2% í stað 2 1/2%, sem við borgum.

Nú megum við til að fara að ákveða hverjir eiga að fara til París á U.N. þingið. Bandaríkin hafa nú útnefnt sína sendimenn.

Þeir eru: Marshall, John Foster Dulles, sem eins og þú veizt er ráðunautur Dewey, senator Austin, prófessor Jessup, sem er aðstoðarmaður senator Austin hjá S.p., og Mrs. Roosevelt. Eg geri ráð fyrir, að það verði einn maður frá hverjum hinna þriggja stjórnmalaflokka, og auk þess fari þú sem utanríkisráðherra, og verður þú þá vitanlega formaður nefndarinnar. Annars er nú farið að tala um að fresta þinginu um mánuð, svo að það komi ekki saman fyr en um 20. október. Það er þó mjög óvíst, að úr þessu verði, því að það á að byggjast á því, að hinir "fjórir stóru" hittist í París í september, en ennþá veit maður ekki hvort úr því verður. Hvað mér viðvíkur, þá er mér um og ó. Það er að sjálfsögðu eðlilegt, að ég mæti sem permanent representative to U.N., auk þess sem ég ætti að vera öðrum kunnugri mönnum og málefnum innan U.N. En mér myndi það ekki tilhlökkunarefni að búa á hótélherbergi í París í tvo mánuði og vera svo lengi frá störfum mínum við sendiráðið. Það er allt annað í New York, þar sem ég get rekið sendiráðið að mestu leyti með bréfaskriftum og símtölum, eða að vera svona langt í burtu. Það er athugandi hvaða málefni kynnu að koma upp í Washington á þessu tímabili. Eg geri ráð fyrir, að okkur hafi tekist að eyða láninu áður en ég færi, og ekki munum við hugsa til þess að taka frekari lán. Framlengingu Þýskalandssamnings væri unt að koma á rekspöl og halda síðan áfram samningnum í London í samvinnu við U.S. sendiráðið þar. Það er vitanlega hægt að tala við sendiráðið frá París og um daglegan gang sendiráðsins mundi Magnús sjá. Eg á eins og sakir standa mjög bággt með að ákveða mig og vildi því mega heyra þitt álit og þínar óskir sem allra fyrst. Eg mundi vilja fara með Queen Mary, sem fer 15. september frá New York, og verð ég að segja til um skipspláss strax. - Því meira sem ég annars hugsa um þetta mál, því eðlilegra finnst mér, að ég fari. Það eru ýmis mál frá General Assembly undanfarin ár og eins frá Little Assembly nú í ár, sem ég hefi fjallað um, og er rétt, að ég fylgi þeim eftir. En ég bið þig að hringja á mig eða síma mér hið allra fyrsta, því ég get ekki haldið skipsplássinu á Queen Mary mikið lengur.

ECA. Eg get ekki varist því að láta í ljósi þá skoðun mína, að mér finnst óskir okkar í sambandi við ECA vera nokkuð á huldu. Ef síldveiðin bregst nú algjörlega, verðum við vitanlega að taka aðstöðuokkar til nýrrar og mjög alvarlegrar athugunar. Miðað við áætlun um útflutning, sem fylgdi bréfi þínu frá 5. apríl, þar sem útflutningurinn er áætlaður ca. 381.500.000 virðist mér, að okkur komi til að vanta um 160.000.000 ef síldveiðin bregst. Samkvæmt þessari áætlun hlýtur saltfiskurinn að lækka um ca. 25 miljónir, freðfiskurinn um ca. 15 miljónir og saltsíldin um ca. 10 miljónir, miðað við að við fáum 50 þúsund tonnur í stað 150 þúsund. Síldarlýsi og síldarmjöl, sem áætlað er að gefi 114 miljónir, gefa vart meira en 14 miljónir ef veiðileysið heldur áfram, enda verður þá vart nokkuð síldarmjöl til til útflutnings. Þetta er sorgleg mynd. Við verðum þá fyrst og fremst að hugsa um að fá dollara til að geta keypt brýnustu nauðsynjar, svo sem matvöru, til landsins. Þá verðum við líka að taka til athugunar, hvort við neyðumst ekki til þess að biðja um "grants", þótt við höfum

vilja forðast það. Ef svona sorglega skyldi takast til, þá er ég hræddur um, að ráðagerðir eins og Sogsvirkjun og Laxárvirkjun, áburðarverksmiðja og sementsverksmiðja verði að bíða, en til þessa alls teljum við, að við þurfum 11.1 milljónir dollara. Þegar við vitum hvernig síldveiðin endanlega fer, og það verður augljóst í lok þessa mánaðar, þurfið þið fljótlega að taka saman ráð ykkar og láta mig vita, hvaða óskir við eigum að bera fram hér. Allar okkar stóru óskir í sambandi við ECA eiga að berast fram hér í Washington, því hér eru hlutirnir ákveðnir og hér er hægt að ná beint til ráðamanna. Það sem sent er í gegnum Evrópuskrifstofuna í París lendir í svikamyllu skriffinnskunnar og erfitt er að fylgjast með því og hafa æskileg áhrif á það í tæka tíð.

Lánið. Ennþá hefi ég ekki getað byrjað á að hagnýta okkur lánið, því að sérfræðingar í ECA og Ex-Imbank þvæla þetta á milli sín. En á fundi í morgun hjá Mr. Kohler, sem er Controller í ECA og einn af ráðamönnum, komst verulegur skriður á þetta og ég geri nú ráð fyrir, að á morgun geti ég náð fyrstu upphæðunum. Á þessum fundi kom ég því að, að óþarft og óeðlilegt væri, að ECA sendi nokkra fulltrúa til Íslands. U.S. hefði nóga og góða starfsmenn í U.S. sendiráðinu í Reykjavík, og var fallist á þetta. Annars voru þeir að hugsa um að senda einhvern mann frá París til eftirlits með því, hvernig féinu yrði varið. Svona til gamans vil ég geta þess, að einn af sérfræðingum ECA kallaði á mig í dag og spurði, hvort við vildum ekki merkja alla hluti, sem keyptir væru samkvæmt þessu láni "Supplied through ERP Assistance". Sérstaklega var um það spurt, hvort við vildum ekki mála þessa setningu á síldarskipið. Ég sagði manningunni aðfráttarlaust, að hér væri um businesslán að ræða, sem yrði borgað með vöxtum á réttum tíma. Það væri ekki síður í viðskiftalífínu að mála á enni manna, hvort þeir skulduðu einhverjum öðrum og við tækjum slíka firru ekki í mál. Slíkt yrði skoðað sem bein móðgun. Ég held, að maðurinn hafi skilið mig rétt, og féll hann frá þessu. Þú sérð, að ekki er öll vitleysan eins "under the Marshall Plan".

Ég hefi víst ekki sagt þér frá því, að þegar Vilhjálmur Þór var hér á ferðinni, þá bað hann mig að rannsaka möguleika á því að fá keypt fyrir hann hjá Maritime Commission eitt tankskip að stærð um 15 þús. tons og tvö fragtskip um 3 þús tons að stærð. Engir smámunir þar. Ekki veit ég, hvernig hann ætlaði að borga þessi skip, en hann kom of seint, Maritime Commission selur ekki lengur nein skip til útlendinga, og tjáði ég honum það, en annars var milli okkar hin besta samvinna.

Ekki býst ég við að geta tekið mér neitt sumarleyfi, því að ég hefi víst nóg að gera fyrst um sinn við að sarga út lánið og ýmsan erindisrekstur í sambandi við ECA. Ég er ennþá að bíða eftir svari frá herstjórninni um það, hvort þeir vilji kaupa frystan fisk og hvalkjöt til Þýskalands, en gjöri mér litlar vonir um, að þeir geti sint því. Ég er einnig að reyna að fá ECA til að taka yfir eitthvað af Þýskalandssamningunum, en hvernig er það, veitir okkur nokkuð af þeim pundum, sem koma inn frá Þýskalandi?

Við áttum að fá alls um 2 1/2 miljón punda. Hvaða upphæð í pundum höfum við aflögum til yfirfærslu í dollara?

Það væri gott að fá að vita hversu miklu magni við verðum búnir að skila til Þýskalands í lok ágúst. Einnig hvað við búumst við að geta landað í september. Varðandi framlengingu á samningnum fyrir árið 1949, þá hefi ég oftsinnis vikið að því hér, að við mundum óska þess, en hefi ekki enn talið tímabært að hefja formlegar umræður um það. Eg hefi álitnið, að rétt væri að hreyfa málinu formlega fyrst við Hulley, en hann hefur verið í sumarleyfi undanfarið, en kemur aftur næstkomandi mánudag þ. 16. ágúst. Vildi ég helst, að verulegur skriður kæmist fljótlega á málið, einkum ef ég á að fara til París, en ég býst ekki við, að Bretinn hlaupi af sér hornin fyr en fyrri daginn og það megi búast við búast við tregðu og drætti af hans hálfu.

Eg hefði gaman af að segja þér frá því, að Mr. Nelson, sem hefur með Íslandsmál að gera í ECA, var með mér þegar ég hitti manninn, sem vildi láta merkja alla hluti, sem veittir væru af Marshalls náð, og fannst honum einnig að þetta kæmi ekki til greina, þar sem um lán væri að ræða. Hann bætti við: "Við erum allir á þeirri skoðun hér, að íslenska lánið verði sennilega það eina, sem nokkur tíma verður borgað". Það er gott að hafa svona lánstraust, en þunglega líst mér á það, að það geti haldist, eins og nú árar.

Eg vona að þú hristir af þér öll óvedrin og að þér og þínum lítið hið besta. Eg bið Kærlega að heilsa þínni ágætu konu og þakke henni fyrir góðu gestrisni Ágústu til handa.

Altaf bleesadur, þinn einlegur,

Thor

ICELANDIC VICE CONSULATE
MINNEAPOLIS, MINNESOTA

2906
-2944 DORMAN AVENUE

8. agust, 1948.

Kaeri vinur, Bjarni-----

Þu verður nátturlega steinhissa á því að fá brjef frá mér. En andinn er svona nokkurn veginn kominn yfir mig, nuna á hvíldardeginum sjálfum, og er ég að skrifa, til dæmis, þér og Ólafi og Valtý, aðallega vegna þess að við höfum, hver í sínu lagi, stundum talad saman um politizkar aðstaedur gagnvart sjálfum mér hjér í Minnesota. Eg man það að við töldum langt fram á nótt um það og margt annað, Bjarni, aður en þú giftir þig, eitt kvöld þarna austur frá hja þér, á Eiríksgötu. Og aftur 1945, þegar ég var að 'skreppa' til ameríku - nei, 1946 var það, í apríl manudi - út í Camp Knox, í einhverju budi. Eg er að segja Valtý og Ivári að eg vilji alls ekki lata minnast á þetta í blöðunum. En þú sjerð af urklippunni sem eg sendi hjér með að nú var alveg nýlega verið að tala talsvert um það að eg budi mig fram sem governor-efni. Politik okkar getur verið talsvert flokin, eins og heima. Stassen hefur ráðið flest öllu hjér síðan hann varð governor fyrst, 1938. Nu fer hann til Pennsylvania til þess að taka við forstöðu háskolans í Philadelphia. En hann hefur ekki í huga að lata alt fara fram hja sjer í politikinni hjér. Hann skapadi Joseph Ball algerlega sjálfur, utnefndi hann Senator þegar Lundeen dó, 1940. Einhvern veginn hefur orðið rigur milli þeirra. Hann var altaf tregur með það að segja hvort hann væri með eða moti Ball þegar hann var í kosningar-leiðangri sínum aður enn flokkspingid var, þar sem hann varð fyrir osigrí sem forseta-efni. Atvinnulydurinn talsvert á moti Ball út af þátttöku hans í því að smíða Taft-Hartley laga-samþykktina, og Stassen þá frekar að finna að þeirri samþykkt í ymsum atridum þess, þó hann sagdist vera með lögunum sem neild - gerdi hann þetta að nokkru leyti með sanngirni og að samu leyti í arodursskyni að reyna að ná fylgi þeirra sem eru atvinnulydsfjellögunum. Nu var það fyrir viku síðan á fimtugadaginn var að formadur Republikana-flokksins í Minnesota hitti mig og taladi lengi við mig um það að Youngdahl sem er governor hjér mundi líklega sækja á moti Ball. Hugmyndin, samkvæmt lysingu hans, væri að Humphrey borgarstjóri í Minneapolis, Democrat-Farmer-Labor kjaftaskumur, væri mjög líklegur að kollsteypa honum Ball 2. november í loka-kosningunum...en allir reikna með því að Youngdahl sje alveg öruggur í hvaða embaetti sem hann mundi sækja um. Þessi flokkfor-madur er nokkurn veginn þara sendisveinn hans Stassens - en samt sem aður, það sem líkur voru að governor-embaettid yrði alveg laust, ef Youngdahl breytti til á þennan hatt - og líklegt um leid að Humphrey mundi skra sig fyrir governor í stadinn fyrir Senator ur því hann vissi hann gaeti ekki sigrad Youngdahl - þá sagdi formadurinn mér að hann og aðrir höfdu þá tru að eg gaeti manna bezt sigrad Humphrey ef út í slaginn faeri í governor-kosningu. Eg hugsadi alvarlega um þetta, var alveg kominn að því að fara inn í það. En eg vildi vera alveg sanngjarn og hreian í þessu mali -- vildi ekkert vera bundinn við aðra sem voru í halfgerðum samsaeri að losna við þall - sagdi þessvegna eftir að þúur blöð og utvörp voru farin að ræða þann mögulleika að eg gaefi mig fram sem governors-efni - að eg væri á þeirri skodun að Ball og Youngdahl aettu þadur skilid að vera endurkosnir í þau embaetti sem þeir nu skipa. Þetta sje þú í þessu 'statement' sem eg var svo hatidlegur að lata frá mér fara. Sem betur for - kannske - í það minnsta skodad frá sjonarmidi einhuga í flokknum - þá varð ekkert ur þessu. Youngdahl skradi sig á næst-sidasta degi aður enn frestur var utrunninn fyrir

governor, og Humphrey fyrir Senator, hja Democrat-Farmer-Labor flokknum - samsoda af gamla Demokrata flokknum sem var aldrei sterkur i Minnesota og nokkurskonar Framsóknarflokk sem nadi völdum hjer i Minnesota um átta ára tímabil - 1930-38. Eg hef nu verið privilegis stimpladur sidan þetta snakk byrjadi -- (1) sem handbendill Stassen's i þeim valda-aætlunum hans þar sem hann vildi breyta til með Senator hjedan; (2) sem málsvari 'Old Guard' anti-Stassen afla i Republikanaflokknum; og (3) sem maður er vaeri að reka nefn sitt inn i astand þar sem hver heilvita Republikani hefði að vita að Stassen-vjelin vaeri að undirbúa ungan bonda, þauverja er neitir Ancher Nelsen, meðlim efri deildar ríkisþingsins hjer, undir þáð að vera i framboði sem eftirmaður Youngdahls. Þetta skadadi ekki neitt, hvað mig snertir, eg held af fram þessari vitleysu, að hugsa um þáð að komast beint inn i politikina a verulegan hátt einhvern tíma. Og sannleikurinn er að margir eru a moti því að Stassen sje að planleggja ymislegt i politikinni hjer þar sem hann fer bráðum til Pennsylvania. Eg hef alltaf metið hann sem hæfileikamann, jafnvel sem agaett efni i forseta-stöðuna sjálfa; en maður getur um leið sagt þjer að hann sje með þrúlega mikla valdafysni, og er ekkert frá því að troða hvern þann undir fot sem yrði sjer og aætlunum sínum til fyrirstöðu. Nu varð þáð ur að maður sem hefur lægri stöðu hjer - state auditor - Stafford King heitir hann, Republikani buinn að vera i embaettinu 18 ár - bauð sig samt fram a moti Youngdahl i utnefningar-konningunum sem fara fram 14. september; hann kemst hvergi. Youngdahl er guðhraeddur og godur maður - gat komið því i gegnum þingid að ekki vaeri leyfilegt að vera með ymsar tegundir af glæfraspili sem aður tíðkudust, og hefur yfirleitt verið vöð strangur með þáð að framfylgja því að lögum gagnvart vinsölu og sliku verði alveg nakvaemlega fylgt. Þa eru 'frjalsari' öflin með King og moti Youngdahl, en ekki er gott að vera i þeirri aðstöðu i politik að þurfa nokkud opinberlega að motmæla tíu bodordunum, eða neinu af því tagi. Maður nokkur taladi við mig fyrir svona sex vikum - bauð mjer fjárstyrk nogann, og þar af upphæð sem eg gæti bærð stungid i eigin vasa, ef eg bæri a moti Youngdahl. En þetta er nátturlega vitavert i alla stadh; og þar ofan i kaupid vitlaust, að því að Youngdahl sigrar hvort sem er.

Jaeja, eg veit eiginlega ekki, Bjarni, hversvegna eg sje að trufla þig með þennan lestur... en um þetta vorum við einu sinni lauslega að tala, og eg vildi heldur að þu fengir að vita dalitid nakvaemlega um þáð, enn að fá skakkar upplýsingar einhvern tíma i gegnum eitt-hvað snakk um malid. Eg er um leið að senda þjer 'Foreign Policy Report' sem hefur legið dalitid lengi a skrifbordinu hja mjer, við bláid. Þu sjerð hvað Foreign Policy Association fær greinilegar upplýsingar frá utanríkisráðuneytinu -- Cumming var stundum vöð frjals með þáð hvað hann fór að segja vissum bláamönnum, eins og Marquis Childs, til dáemis. En þarna hefur þu i Islands-þaettinum mjög saemilegt yfirlit yrir allt þetta mal. Eg sendi Valtý, 25. maí, nokkrar síður ur Congressional Record, sem þjodviljinn hefur loksins fengið... þar var hnifur þeirra komian i feitt... eg hef ekki sjóð neitt hja þeim um 'God-forsaken country' sem kom fram nokkrum sinnum i half kjanalegum víðræðum þar a þinginu i Washington. Olafur sagði mjer alltaf að eg tæki of mikid mark a þjodviljanum; linan er nu svo nakvaemlega eins um hnettinn allann að þáð verður stundum half hlaegilegt. Gaman að lesa ræður ykkar a Landsfundinum norður frá... og fjandi þotti mjer greinin hans Kristjans Albertssonar göð um síðasta ruglið hans K. ljans. Eg var að segja bláamanni, göðkunnigja Björns bóður mins, að hann ætthendilega að hitta þig a meðan hann er a Islandi þessa viku - Nat Barrows heitir hann, og atti hann að koma til Keflavíkur i dag; vona að hann hafi fundið þig - hann bjózt nu ekkert við að skrifa um milliríkjamal, að radi - eg hef aldrei hitt hann, en samkvæmt beiðni hans Bjóssa þa var eg að skrifa Barrows og stakki upp a því að hann skrifaði frekar um fiskidráðinn og bydingu þess fyrir Island. Beztukveður frá konu minni og mjer til Sigrídar og þins sjálfs --- gangi þjer alltaf sem bezt!

Wæðinnar